

Azja w stosunkach międzynarodowych

dr Andrzej Anders

Wojna w Korei 1950-1953

- Po zakończeniu II W. Ś. Korea miała odzyskać niepodległość.
- Celem rozbrojenia japończyków północna część półwyspu została zajęta przez wojska ZSRR (do 38 równoleżnika – sierpień 1945), południowa przez wojska USA (wrzesień 1945).
- Gen. John R. Hodge – amerykański dowódca w Korei odmówił uznania lokalnych organizacji politycznych i przywrócił tymczasowo część japońskiej administracji

W drodze do wojny

- XII 1945 – USA i ZSRR postanawiają o wspólnym zarządzie Korei na 4 lata, po czym państwo miało być zjednoczone.
- Oba kraje powołały jednocześnie sprzyjające im rządy w swoich strefach i prześladowały opozycję ideologiczną:
 - Kim Ir Sen (Kim Ir Song) na północy
 - Li Syng Man (Syngman Rhee) na południu

W drodze do wojny

- Do 1949r. oba mocarstwa wycofały swoje wojska (poza doradcami) z Półwyspu.
- Wobec przewagi ludnościowej Południa (2x więcej) wybory powszechne były nie do przyjęcia dla komunistów
- VIII 1948 – proklamowanie Republiki Korei
- IX 1948 – proklamowanie Koreańskiej Republiki Ludowo Demokratycznej
- 1949 – walki graniczne
- 12 I 1950 – Sekretarz Stanu USA Dean Acheson pomija Koreę omawiając strefę amerykańskiej obrony na Pacyfiku

Wybuch wojny

- Od połowy 1949r. Kim Ir Sen prosi Stalina o pozwolenie na wojnę. Stalin odmawia.
- W pocz. 1950r. lewicowa opozycja w Republice Korei jest prawie zniszczona.
- W 1949 r. ZSRR uzyskuje broń jądrową, powstaje ChRL
- Armia KRLD posiada nowoczesny sprzęt sowiecki i doświadczonych żołnierzy walczących wcześniej w Ludowej Armii Wyzwoleńczej (chińskiej)

Wybuch wojny

- 25 VI 1950 – wojska KRLD przekraczają 38 równoleżnik
- 27 VI 1950 – Rada Bezpieczeństwa ONZ (pod nieobecność ZSRR) decyduje o wysłaniu wojsk ONZ do Korei
- Wojska ONZ składają się głównie z Amerykanów, Koreańczyków i Brytyjczyków oraz żołnierzy 14 innych krajów
- Do 5 IX 1950r. 95% terytorium Korei Południowej w rękach KRLD – za wyjątkiem „worka pusańskiego”

Wojna w Korei

- ZSRR i KRLD proponują rozmowy pokojowe (za pośrednictwem Indii) – odrzucone przez ONZ i USA
- Dowódcą wojsk ONZ został gen. Douglas MacArthur
- Lotnictwo USA przerywa linie dostawcze wojsk KRLD
- 15 IX 1950 – desant pod Inchon

Wojna w Korei

- Po bitwie pod Inchon, wojska północnokoreańskie są szybko wypierane z kolejnych obszarów
- Wobec okrucieństwa sił KRLD, ludność koreańska sprzyja amerykańskom
- X 1950 – wojna wchodzi na północ od 38 równoleżnika
- 25 X 1950 – 90% terytorium KRLD w rękach sił ONZ

Interwencja Chińskich Ochotników Ludowych

- Zbliżenie się sił ONZ (amerykańskich) do granic ChRL zaniepokoiło władze tego kraju
- Prezydent Truman nie planował ataku na Chiny, ale zignorował też ostrzeżenia dyplomatów ChRL.
- Również wywiad amerykański nie wiedział o koncentracji sił chińskich wzdłuż rzeki Jalu
- 1 XI 1950r. Chińscy Ochotnicy Ludowi atakują wojska ONZ.
- Mao Zedong liczył na pomoc Sowieców (lotnictwo), ci jednak ograniczali się do obszarów przygranicznych

II faza Wojny w Korei

- XII 1950 – ewakuacja X Korpusy amerykańskiego z Hungnam (tzw. Koreańska Dunkierka)
- 4 I 1951 – zajęcie Seulu przez ChOL
- Wobec sukcesów przeciwnika gen. MacArthur planował użycie broni nuklearnej – pomysł odrzucony przez Trumana (11 IV MacArthur odwołany ze stanowiska)
- 1 II 1951 – Zgromadzenie ogólne ONZ uznaje Chiny za agresora

Wojna w Korei II faza

- Pocz. II 1951 – kontrofensywa ONZ
- 14 III 1951 – odbicie Seulu
- IV 1951 – wojska ONZ na tzw. linii Kansas – nieco na północ od 38 równoleżnika (lepsza pozycja obronna)
- IV-V 1951 – próby kontrofensywy chińskiej (nieudane)
- Początek wojny pozycyjnej

Rozmowy pokojowe

- 10 lipca 1951 – początek rozmów pokojowych w Keasong (po 22 X – w Panmundżonie)
- Główne problemy:
 - Kwestia jeńców wojennych – ChRL i KRLD chciały aby wszyscy przymusowo wrócili do krajów pochodzenia, ONZ zakładał dobrowolność
 - Sprzeciw Li Syng Man wobec rozmów – chciał zjednoczyć Koreę (nie rozumiał koncepcji wojny ograniczonej)
 - Czy granica to 38 równoleżnik, czy linia Kansas

Koniec Wojny

- 27 VII 1953 – zawieszenie broni w Panmundżonie
 - 4 km strefa zdemilitaryzowana wzdłuż linii Kansas
 - Nadzór nad zawieszeniem broni z ramienia ONZ
 - Wymiana jeńców wojennych
 - Zakaz zwiększania stanu armii obu krajów koreańskich
- Wojna kosztowała życie ok. 2 mln. ludzi

Korea Południowa po wojnie

- Li Syng Man już w 1952r. zaczyna zwalczać opozycję, przejmując pełnię władzy.
- W 1960r. Strajki studenckie i protesty społeczne powodują obalenie rządów Li Syng Mana
- Krótkotrwałe rządy parlamentarne zostały obalone w 1961r. w wyniku zamachu stanu. Władzę przejął Park Chung-hee, który po zmianach w konstytucji został prezydentem w 1963r.

Korea Południowa po wojnie

- Okres rządów Parka jest początkiem rozkwitu ekonomicznego Korei Południowej.
- Park został zamordowany w 1979r. Po kolejnym zamachu stanu władzę przejął Chun Doo-hwan.
- Nasilały się prodemokratyczne protesty społeczne
- W 1987r. Nastąpiła demokratyzacja kraju pod kierownictwem Roh Tae-woo
- Obecnie prezydentem Korei jest Lee Myung-bak, gospodarka Korei Pd. jest 11 gospodarką świata

Korea Północna po wojnie

- Po zakończeniu konfliktu Koreańskiego oba kraje były zajęte konsolidacją wewnętrzną i odbudową gospodarczą.
- W latach 1953 – 1961 Kim Ir Sen niszczy wewnętrzną opozycję (tj. inne frakcje partyjne) w serii czystek. Opiera się również destalinizacji.
- Po okresie pro – chińskim w pocz. Lat 1960-tych Korea Pn. stara się zachować równy dystans od ZSRR i ChRL.

Korea Północna po wojnie

- W latach 1960-tych wydatki na armię stanowią nawet 60% budżetu państwa.
- W połączeniu z przestarzałą strukturą gospodarki (przemysł ciężki i górnictwo) oraz centralnym planowaniem przyczyniło się to do pogorszenia stanu państwa.
- Kim Ir Sen wprowadził idee Dzucze (samowystarczalności) oraz oparł system rządów na osobistej dyktaturze
- Po upadku ZSRR wraz z brakiem pomocy z zewnątrz gospodarka Korei PN załamała się - głód

Kim Ir Sen

Relacje Północ - Południe

- Po zakończeniu wojny obie strony generalnie przestrzegały zawieszenia broni.
- W 1958r. Agent północnokoreański uprowadził samolot pasażerski z południa, zwolniono wszystkich poza 8 pasażerów.
- Od 1966r. Widoczne jest pogorszenie relacji wzajemnych

Relacje Północ - Południe

- 1965 – atak na samolot amerykański EC-121
- 17 I 1968 – Tzw. Rajd na Niebieski Dom – próba zabójstwa Prezydenta Republiki Korei Parka
- 23 I 1968 – incydent USS Pueblo
- X/XI 1968 – desant komandosów KRLD na wybrzeżu Korei Południowej
- 1969 – komandosi KRLD w Jumunjin, ataki na amerykańków w strefie zdemilitaryzowanej
- IV 1969 – EC-121 zestrzelony

Relacje Północ - Południe

- Pocz. 1970-tych ataki wzdłuż granicy i w regionie Północnej linii Granicznej
- Do 1973 celem było związanie sił USA w Korei (w obliczu wojny w Wietnamie) i obalenie rządu Republiki Korei.
- Zginęło 2x więcej żołnierzy KRLD niż ROK
- 1974 – kolejna próba zabójstwa prezydenta Parka
- 18 VIII 1976 – Incydent z siekierą.

Relacje Północ - Południe

- W 2 połowie lat 1970-tych KRLD próbuje zdestabilizować ROK, wymusić wycofanie się USA z regionu i zaburzyć rozwój ROK.
- Ze względu na potępienie Incydentu z siekierą KRLD traci na arenie międzynarodowej
- Po 1983 – KRLD prowadzi działania terrorystyczne próbując zdestabilizować ROK przed Olimpiadą w Seulu w 1988r., m.in. próba zabójstwa przez. Chuna czy wysadzenie samolotu pasażerskiego w locie.

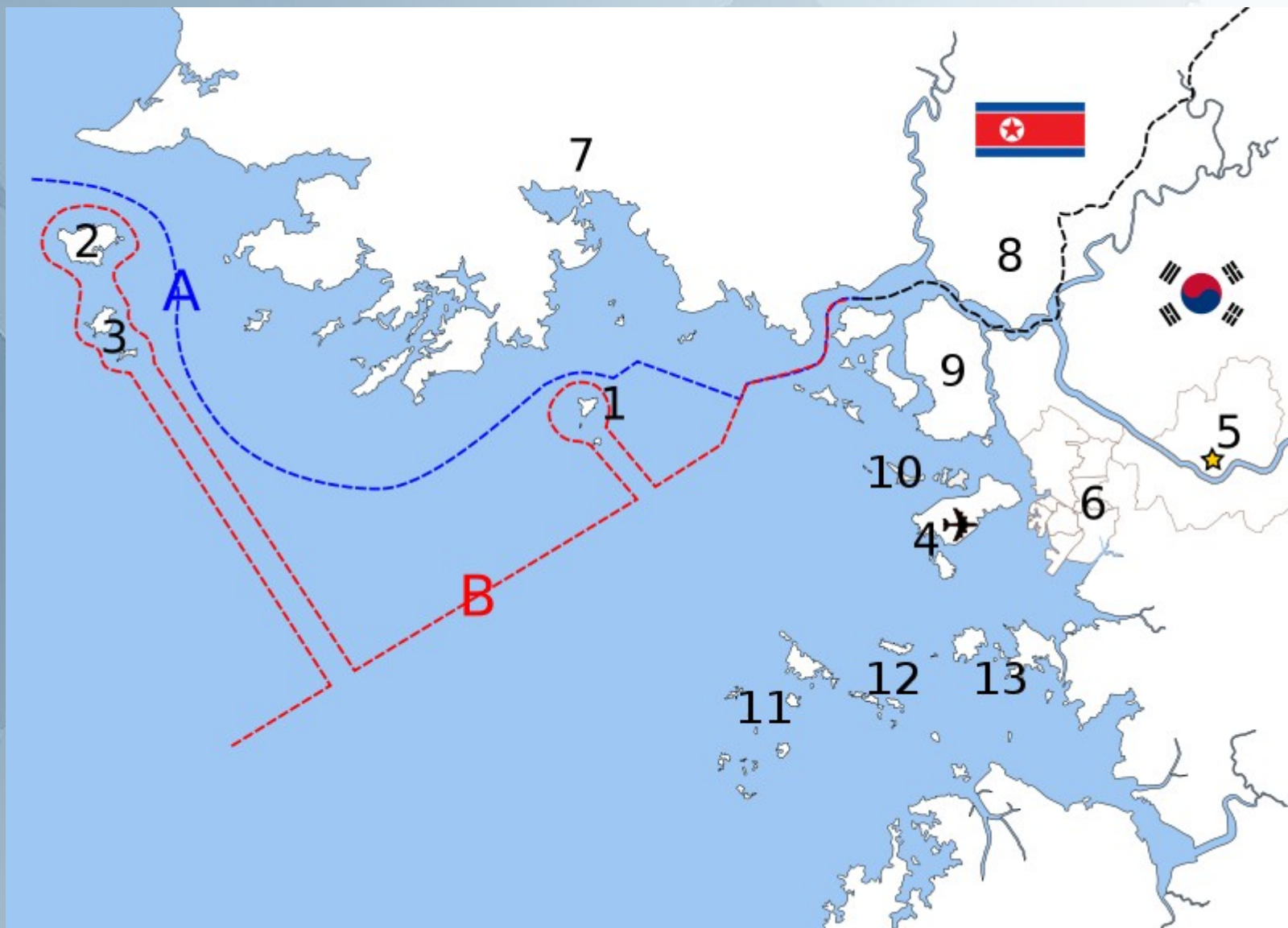
Relacje Północ - Południe

- III 1993 – KRLD deklaruje wycofanie się z traktatu NPT
- KRLD grozi, że sankcje to będzie deklaracja wojny, Konflikt kończy się wraz z wizytą w Phenianie byłego prezydenta Jimmiego Cartera w VI 1994.
- 1993 – pierwsze próby pocisków średniego zasięgu
- 1996 – rozmowy dotyczące pocisków
- 1998 – pocisk Teapodong 1 przelatuje nad Japonią

Relacje Północ - Południe

- Lata 1990-te incydenty w strefie zdemilitaryzowanej, regularne problemy w regionie Północnej Linii Granicznej, próby wysłania agentów i komandosów na południe
- 1999- bitwa morska pod Yeonpyeong
- Pocz lat. 2000 – incydenty w strefie Północnej Linii Granicznej, 2002 kolejna bitwa morska, i dalsze incydenty
- 2006 – VI – testy rakiet balistycznych
- 2006 – X – próba jądrowa

Kontrowersje dotyczące Północnej Linii Granicznej

Wydarzenia 2010

- 26 III 2010 – Zatopienie ROKS Cheonan
- 12 XI 2010 – ujawnienie wirówek w ośrodku atomowym w Jongbjon
- 23 XI 2010– ostrzał wyspy Yeonpyeong

Ostrzał wyspy Yeonpyeongdo

